Č.j.: VP/S 126/02-160 V Brně dne 18.12.2002

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže zahájil dne 1.10. 2002 podle § 6 odst. 1 zákona č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře ve spojení s § 18 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, ve znění pozdějších předpisů, s účastníkem řízení Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, správní řízení ve věci povolení výjimky ze zákazu veřejné podpory podle § 2 zákona č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře, a ve věci rozhodl takto:

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže správní řízení ve věci povolení výjimky ze zákazu veřejné podpory pro „Program podpory výzkumu a vývoje pracovníků do 35 let (LZ)“, dle § 6 odst. 4 písm. a) zákona č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře,

z a s t a v u j e.

Odůvodnění:

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“) obdržel dne 1.10. 2002 žádost o povolení výjimky (dále jen „žádost“) podle § 6 odst. 1 zákona č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře (dále jen „zákon o veřejné podpoře“), kterou podala Česká republika - Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky dopisem ze dne 25.9. 2002, č.j. 26 739/2002-31.

Údaje získané z žádosti o povolení výjimky:

- poskytovatelem veřejné podpory je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
- ministerstvem odpovědným za poskytnutí veřejné podpory je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
- kontaktní osobou je Ing. Jana Hakenová, odbor programů výzkumu a vývoje
- název veřejné podpory je „Program podpory výzkumu a vývoje pracovníků do 35 let (LZ)“

- základem pro poskytnutí veřejné podpory je zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje (dále jen „zákon o podpoře výzkumu a vývoje“)
- jedná se o program podpory výzkumu a vývoje
- maximální míra podpory je dána zákonem o podpoře výzkumu a vývoje a jeho prováděcím předpisem (maximální míra podpory představuje v případě základního a aplikovaného výzkumu 100 %, průmyslového výzkumu 50 % a vývoje 25 %) a podmínkami programu
- formou veřejné podpory je poskytnutí přímých finančních prostředků
- veřejná podpora nebude poskytována kombinací více forem veřejné podpory
- přibližný počet příjemců nelze předem stanovit, bude odvislý od výsledků výběrového řízení (resp. poskytovatelem uznanou výší účelové podpory podle zákona o podpoře výzkumu a vývoje) a výši disponibilních prostředků.

Podklady pro rozhodnutí:

Při posuzování žádosti vycházel Úřad z následujících podkladů:

– žádosti o povolení výjimky podle ustanovení § 6 zákona o veřejné podpoře
- dopisu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky ze dne 25.9. 2002, č.j. 26 739/2002-31, včetně příloh k dopisu, které tvoří úplný text Vyhlášení veřejné soutěže na podporu programových projektů výzkumu a vývoje podle zákona č. 130/2002 Sb. s názvem „Program podpory výzkumu a vývoje pracovníků do 35 let (LZ)“ a stanovisko Rady pro výzkum a vývoj č.j. 35641/02-RVV k vyhlášení Programu podpory.

Vymezení účastníka řízení

Jediným účastníkem řízení o povolení výjimky je v souladu s § 3 písm. c) ve spojení s § 6 odst. 1 zákona o veřejné podpoře Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky.

Charakteristika programu „Program podpory výzkumu a vývoje pracovníků do 35 let (LZ)“ (dále jen „Program podpory“)

Program podpory realizuje cíle Národního programu orientovaného výzkumu, jehož návrh byl schválen usnesením vlády č. 517/2002 ze dne 22.5. 2002.

Cílem programu je především pozastavit proces stárnutí českého výzkumu podporou mladých špičkových pracovníků do 35 let za účelem zvýšení jejich podílu ve výzkumu a vývoji formou příspěvku k zajištění přiměřené kvality práce, vytvořit podmínky pro další odborný rozvoj a rychlejší kariérní růst mladých špičkových pracovníků a stimulovat zájem o kvalifikovanou práci v českém výzkumu a vývoji u těch, kteří se vracejí z dlouhodobých odborných stáží v zahraničí a dále podpořit mobilitu mladých špičkových odborníků za účelem výměny zkušeností ve vědecké práci. Jeho základní principy patří mezi nástroje finanční podpory výzkumu a vývoje uplatňované jak státy Evropské unie, tak v celosvětovém měřítku národními a nadnárodními organizacemi. Kladný postoj ke strategii vytváření příznivého prostředí pro mobilitu výzkumných pracovníků za účelem rozvoje, získání a udržení patřičných lidských zdrojů ve výzkumu a podpoře inovací byly stanoveny v dokumentech Evropské unie, především v rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady ze dne 27.6. 2002 č. 1513/2002/EC a Sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu ze dne 20.6.

2002, COM(2001)331, o strategii mobility v evropské výzkumné oblasti (ERA). Program se dělí na tři podprogramy S – Sabbatical, R – Stipendium Rudolfa II. a C – Clutch.

Podprogram Sabbatical je určen na jedno až dvouleté projekty na podporu finančního zabezpečení výzkumné činnosti tzv. klíčové osoby projektu, tj. mladého špičkového odborníka do 35 let, který je zaměstnancem uchazeče a kterou uchazeč vysílá na odborný pracovní pobyt do zahraničí na dobu nejméně 6 měsíců za účelem výměny zkušeností a získání odborných znalostí. Odborný pracovní pobyt musí mít charakter odborné stáže nebo výzkumné práce na konkrétním projektu výzkumu a vývoje. Do *uznaných nákladů* lze zahrnout běžné výdaje přímo související s finančním a hmotným zajištěním klíčové osoby v době jejího pracovního pobytu v zahraničí, a to v rámci položek mzdových nákladů klíčové osoby odpovídajících výši úvazku klíčové osoby projektu v organizaci uchazeče, povinných zákonných odvodů klíčové osoby a přídělu do fondu kulturních a sociálních potřeb nebo jeho poměrné části, pokud není tento fond tvořen příděly ze zisku a cestovních náhrad klíčové osoby. Výše účelové podpory na úhradu cestovních náhrad nepřekročí 50 %.

Podprogram Clutch je zaměřen na jedno až tříleté projekty na podporu vytváření optimálních pracovních podmínek pro výzkumnou činnost tzv. klíčové osoby projektu, tj. mladého špičkového odborníka do 35 let, který je zaměstnancem uchazeče, po jeho návratu z dlouhodobého zahraničního odborného pracovního pobytu. Uchazeč musí uzavřít s klíčovou osobou pracovní smlouvu nejpozději do 12 měsíců od jejího návratu ze zahraničí a musí znít nejméně na období trvání projektu a 3 let následujících po ukončení projektu, přičemž výzkumná práce po stanovenou týdenní pracovní dobu musí představovat nejméně 70 % z celkové pracovní doby klíčové osoby projektu. Do *uznaných nákladů* lze zahrnout kapitálové i běžné výdaje přímo související se zajištěním pracovních podmínek klíčové osoby a nezbytné pro realizaci jejího výzkumného plánu, a to v rámci položek osobních nákladů klíčové osoby odpovídajících výši úvazku klíčové osoby projektu v organizaci uchazeče, povinných zákonných odvodů klíčové osoby a přídělu do fondu kulturních a sociálních potřeb nebo jeho poměrné části, pokud není tento fond tvořen příděly ze zisku, cestovních náhrad klíčové osoby a nákladů na vybavení a modernizaci výzkumného pracoviště, resp. laboratoře klíčové osoby. Výše účelové podpory na úhradu cestovních náhrad nepřekročí 50 %.

Podprogram Rudolfovo stipendium je určen na jedno až dvouleté projekty na podporu výzkumné činnosti tzv. klíčové osoby projektu, tj. mladého špičkového odborníka do 35 let, který je zaměstnancem uchazeče, formou „návratového stipendia“. Podporovaná výzkumná činnost spočívá v přípravě návrhu výzkumného projektu většího rozsahu, zajištění přípravných prací a provedení ověřovacích výzkumných experimentů klíčovou osobou projektu za podpory a spolupráce odborného týmu pracoviště uchazeče a provedení organizačních opatření v organizaci uchazeče. Uchazeč uzavře s klíčovou osobou pracovní smlouvu nejpozději do 12 měsíců od jejího návratu ze zahraničí, a to nejméně na období trvání projektu a 1 roku následujícího po ukončení projektu, přičemž výzkumná práce po stanovenou týdenní pracovní dobu musí představovat nejméně 70 % z celkové pracovní doby klíčové osoby projektu. Do *uznaných nákladů* lze zahrnout běžné výdaje přímo klíčové osoby, a to v rámci položek osobních nákladů klíčové osoby odpovídajících výši úvazku klíčové osoby projektu v organizaci uchazeče, přičemž finanční prémie klíčové osoby nesmí přesáhnout 50 tis. Kč ročně, povinných zákonných odvodů klíčové osoby a přídělu do fondu kulturních a sociálních potřeb nebo jeho poměrné části, pokud není tento fond tvořen příděly ze zisku, z cestovních náhrad klíčové osoby a přímých nákladů na zajištění výzkumné práce klíčové osoby projektu na pracovišti uchazeče, resp. v laboratoři. Výše účelové podpory na úhradu cestovních náhrad nepřekročí 50 %. Celkové uznané náklady projektu nesmí ročně převýšit částku 250 tis. Kč.

Trvání programu je omezeno na období roku 2003-2008 pro jedno až tříleté projekty, přičemž financování projektů z účelových prostředků bude zahájeno k 1.7. 2002 a ukončeno k 1.7. 2008. Program bude ukončen a vyhodnocen k 31.8. 2008.
Předpokládaný rozpočet programu pro všechny tři podprogramy činí od roku 2003 do roku 2008 celkem 384 mil. Kč, z toho výše účelové podpory tvoří na podprogram „Sabbatical“ 79 mil. Kč, na podprogram „Clutch“ 180 mil. Kč a na podprogram „Rudolfovo stipendium“ 125 mil. Kč.
Výše účelové podpory a finanční podíl příjemce dotace na vlastní realizaci projektu se podle typu výzkumné činnosti řídí zákonem č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje, podzákonným právním předpisem vydaným k jeho provedení a podmínkami programu podpory. Tyto právní předpisy zajišťují, že výše účelové podpory je omezena v souladu s maximální intenzitou podpory, která pro základní výzkum činí 100 %, pro průmyslový výzkum 50 % a předkonkurenční vývojovou činnost 25 %, plus bonus 10 % pro malé a střední podniky a 10 % pro regiony dle § 5 písm. a) zákona o veřejné podpoře.
Uchazečem o účelovou podporu může být kterákoliv právnická osoba se sídlem na území České republiky, jejímž předmětem činnosti je výzkum a vývoj s tím, že tato činnost je uvedena ve zřizovací nebo zakládací listině, společenské smlouvě, stanovách nebo v jiném zakladatelském dokumentu vyžadovaném zákonem nebo je stanovena zvláštním zákonem, pokud je jím uchazeč zřízen, a která prokáže odbornou způsobilost dle § 18 zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje.

Právní analýza

V § 1 odst. 1 zákona o veřejné podpoře je stanoveno, že tento zákon upravuje postup při posuzování slučitelnosti veřejné podpory se závazky vyplývajícími z Evropské dohody (Sdělení č. 7/1995 Sb., o sjednání Evropské dohody zakládající přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na stran na jedné a Českou republikou na straně druhé, dále jen „Evropská dohoda“). Čl. 64 odst. 1 bod (iii) Evropské dohody stanoví, že neslučitelná s řádným působením této dohody, v míře, jíž může být dotčen obchod mezi Českou republikou a Společenstvím, je jakákoliv veřejná podpora, která narušuje soutěž nebo hrozí jejím narušením v důsledku zvýhodňování některých podnikatelských jednotek nebo výroby určitého zboží. Čl. 64 odst. 3 Evropské dohody stanoví, že Rada přidružení přijme do tří let od vstupu této dohody v platnost nezbytná pravidla pro provádění odstavců 1 a 2. Tato pravidla byla přijata dne 24.6.1998 s účinností od 11.7.1998 (sdělení č. 225/1998 Sb., o sjednání Rozhodnutí č. 1/98 Rady přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně jedné a Českou republikou na straně druhé ze dne 24.6.1998 o přijetí prováděcích pravidel pro uplatnění ustanovení o státní podpoře uvedených v čl. 64 odst. 1 bod (iii) a odst. 2, podle čl. 64 odst. 3 Evropské dohody zakládající přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně jedné a Českou republikou na straně druhé, a v čl. 8 odst. 1 bod (iii) a odst. 2 Protokolu 2 k této Dohodě o výrobcích ESUO (dále jen „Prováděcí pravidla“)).
Čl. 2 Prováděcích pravidel stanoví, že posouzení slučitelnosti jednotlivých rozhodnutí o podpoře a programů veřejných podpor s Evropskou dohodou bude probíhat na základě kritérií vyplývajících z uplatnění pravidel článku 92 Smlouvy o založení Evropského společenství, včetně současné a budoucí sekundární legislativy, systémů, směrnic a dalších příslušných administrativních nařízení platných v ES, jakož i precedenčního práva Soudu první instance a Soudního dvora ES a zvláštních pokynů, které budou vypracovány podle článku 4 odst. 3 Prováděcích pravidel.

V § 3 písm. a) zákona o veřejné podpoře je stanoveno, že veřejnou podporou se rozumí jakákoliv forma podpory, včetně programů veřejné podpory nebo výhod zvýhodňujících podnikání nebo odvětví výroby poskytovaná Českou republikou, ministerstvem, jiným správním orgánem, orgánem samosprávy nebo poskytovaná z veřejných prostředků.
V § 2 odst. 1 zákona o veřejné podpoře je stanoveno, že veřejná podpora poskytovaná způsobem narušujícím nebo hrozícím narušení soutěže tím, že zvýhodňuje určité podnikání nebo odvětví výroby, v míře, jíž může být dotčen obchod mezi Českou republikou a členskými státy Evropské Unie, je neslučitelná se závazky České republiky vyplývajícími z Evropské dohody a je zakázána. V § 2 odst. 2 zákona o veřejné podpoře je stanoveno, že zákaz veřejné podpory podle odst. 1 platí pokud tento zákon nestanoví jinak nebo pokud Úřad pro ochranu hospodářské soutěže nepovolil výjimku.

Pro posouzení, zda určité opatření zakládá veřejnou podporu, jejíž obecný zákaz je ustanoven v § 2 odst. 1 zákona, je nutné zvážit, zda dané opatření naplňuje kumulativně všechny znaky veřejné podpory v tomto ustanovení vymezené, a tím se jedná o obecně zakázanou veřejnou podporu.

Z ustanovení § 2 odst. 1 zákona lze vyložit, že obecné opatření hospodářské politiky, které nezvýhodňuje určité podnikání, odvětví výroby či region nespadá pod vymezení veřejné podpory. Selektivita určitého opatření zakládá jednu z obecných charakteristik veřejné podpory.

Nelze však považovat za obecné to opatření, kdy subjekt, který poskytuje finanční podporu, disponuje určitou mírou volného uvážení, která mu umožňuje vybrat příjemce podpory nebo podmínky poskytování finanční podpory, a to i přesto, že nedochází k žádnému sektorovému či územnímu omezení nebo k oslovení omezené kategorie podniků (rozsudek Evropského soudního dvora C-256/97 DMT). K tomu, aby bylo možné dané opatření kvalifikovat jako obecné opatření hospodářské politiky, musí být toto opatření aplikovatelné na všechny podniky ve všech sektorech na daném území (tj. bez jakékoliv územní, sektorové diskriminace a diskriminace vedoucí ke zvýhodnění specifického druhu podnikání) a orgán, který takovou finanční podporu poskytuje nedisponuje určitou mírou diskrece, jež by mu umožnila upravit poskytování finanční podpory vzhledem k výběru příjemce podpory, výši finanční podpory a dalších podmínek, stanovených v právních či interních předpisech, na jejichž základě je podpora poskytována.

V daném případě je podpora jednotlivým projektům poskytována na základě výběrového řízení vyhlášeného na základě zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje, a to při posouzení splnění objektivních a nediskriminačních kritérií, stanovených jednak zákonem o podpoře výzkumu a vývoje a jednak ustanoveními programu podpory. Vyhlášení veřejné soutěže, její obsah a podmínky, musí být zveřejněny v Obchodním věstníku, prostřednictvím informačního systému výzkumu a vývoje, případně jiným způsobem, čímž je zaručena transparentnost procesu vedoucího k poskytnutí finanční podpory. Pokud návrh projektu splní veškeré formální náležitosti stanovené zákonem o podpoře výzkumu a vývoje a podmínkami programu podpory, bude zařazen do dalšího hodnocení odbornými posuzovateli (oponenty a odborným poradním orgánem poskytovatele) v souladu s platnými předpisy, kde bude posuzováno splnění podmínek uvedených v programu podpory a bude sestaven výsledný návrh pořadí návrhů projektů ve veřejné soutěži, který bude současně s protokoly o hodnocení návrhů projektů předán poskytovateli. Na jejich základě poskytovatel poté rozhodne o konečném výběru návrhů projektů. Podmínky programu podpory jsou obsaženy v dokumentaci programu podpory. Základní podmínky programu jsou stanoveny v čl. 4

programu podpory, formální náležitosti pro předložení návrhu projektu jsou stanoveny v čl. 5 programu podpory a v čl. 6 a 7 programu podpory jsou stanoveny podmínky pro výběr projektů a organizační a administrativní zabezpečení programu. Všem projektům, které splní podmínky stanovené zákonem o podpoře výzkumu a vývoje, právním předpisem vydaným k jeho provedení a programem podpory a zároveň budou schváleny ve výběrovém řízení, bude poskytnuta účelová podpora ve formě dotace ve výši a za podmínek specifikovaných v podmínkách jednotlivých podprogramů. Poskytovatel podpory tudíž nedisponuje možností se odchýlit od aplikace zákonných ustanovení a podmínek programu podpory, či je upravit tak, aby došlo k diskriminačnímu zvýhodnění určitého uchazeče na úkor jiného uchazeče, či k sektorové nebo regionální diskriminaci.
Vzhledem k výše uvedenému, k zaměření programu podpory a k tomu, že aplikací a stanovením podmínek programu, kdy uchazečem o účelovou podporu může být kterákoliv právnická osoba se sídlem na území České republiky, jejímž předmětem činnosti je výzkum a vývoj s tím, že tato činnost je uvedena ve zřizovací nebo zakládací listině, společenské smlouvě, stanovách nebo v jiném zakladatelském dokumentu vyžadovaném zákonem nebo je stanovena zvláštním zákonem, pokud je jím uchazeč zřízen, a která prokáže odbornou způsobilost dle § 18 zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje, nedochází ke zvýhodnění určitého podnikání, určitého odvětví výroby či určitého regionu, je možné dané opatření považovat za obecné opatření, které nezakládá veřejnou podporu dle § 2 odst. 1 zákona o veřejné podpoře.

Závěr

Z výše uvedených důvodů Úřad řízení o povolení výjimky ze zákazu veřejné podpory pro program podpory zastavil.

Poučení o odvolání:

Proti tomuto rozhodnutí lze do 15 dnů ode dne jeho doručení podat rozklad k předsedovi Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, a to prostřednictvím Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže – odboru veřejné podpory v Brně, Joštova 8. Včas podaný rozklad má odkladný účinek.

Mgr. Kamil Rudolecký
ředitel odboru veřejná podpora

Obdrží:
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
Karmelitská 7
118 12 Praha 1